

คำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๐

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางเรวดี อังควัฒนากระวี ที่ ๓) ในคดีแพ่งหมายเลขดำ
ที่ ขด. ๑๔/๒๕๔๘ (ชั้นบังคับคดี) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗
มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

เรื่อง ศาลจังหวัดแพร่ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางรัชชนก รัตนพันธ์) ในคดีแพ่งหมายเลขดำ
ที่ ๔๓๒/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๓๐๓/๒๕๔๖ (ชั้นบังคับคดี) เพื่อขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัย กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและ
วรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒
มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒
หรือไม่

เรื่อง ศาลจังหวัดนครราชสีมาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท แกลดีไวท์โคราช จำกัด ที่ ๑ กับพวก รวม ๒ คน) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ขถ. ๑๐/๒๕๔๕ (ชั้นบังคับคดี) เพื่อขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิวรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

ศาลยุติธรรมส่งคำร้องของนางเรวดี อังควัฒนากระวี นางรักษนก รัตนพันธ์ และบริษัท แกลดีไวท์โคราช จำกัด รวม ๓ คำร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบแต่ละคำร้อง สรุปได้ดังนี้

๑. คำร้องของนางเรวดี อังควัฒนากระวี จำเลยที่ ๓ ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ขถ. ๑๔/๒๕๔๘ (ชั้นบังคับคดี) ของศาลจังหวัดลำปาง ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีจังหวัดลำปาง ขายทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ ๓ โฉนดเลขที่ ๑๗๑๒๒ ตำบลหัวเวียง (เชียงราย) อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ในการขายทอดตลาด เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ นางสาวณัฐิสา อังควัฒนากระวี ได้เสนอราคาสูงสุดเป็นเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ผู้เสนอราคาดังกล่าวไม่วางเงินค่าซื้อทรัพย์สินที่เหลือภายในกำหนดเวลา เจ้าพนักงานบังคับคดี จึงนำที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวขายทอดตลาดอีกครั้งในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ในการขายทอดตลาดครั้งนี้มีผู้เสนอซื้อในราคา ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาขายทอดตลาดครั้งก่อน เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงได้งดการขายทอดตลาดไว้ ต่อมาในการขายทอดตลาดเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ มีผู้เสนอซื้อในราคา ๑,๓๕๐,๐๐๐ บาท แต่จำเลยได้คัดค้านราคาในการขายทอดตลาดครั้งนี้ เนื่องจากการขายทอดตลาดเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ขายได้ราคา ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าราคาในการขายทอดตลาดครั้งนี้ แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าราคาที่เสนอสูงสุดเป็นราคาที่สมควรขายได้แล้ว จึงมีคำสั่งให้ขายทรัพย์สินไปในราคาดังกล่าว

จำเลยที่ ๓ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ต่อศาลจังหวัดลำปางขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดและขอให้ศาลส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ที่ว่า “ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าเป็นราคาที่สมควรขายได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีอาจคัดค้านว่าราคาคงกล่าวมีจำนวนต่ำเกินสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินไป เพื่อให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่คัดค้านหรือไม่ก็ตามหาผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อในราคาที่บุคคลดังกล่าวต้องการมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป โดยให้ผู้เสนอราคาสูงสุดต้องผูกพันกับการเสนอราคาคงกล่าวเป็นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เสนอราคานั้น และในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในจำนวนไม่สูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน หรือไม่มีผู้ใดเสนอราคาเลย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน แต่หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไปในจำนวนสูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น” และบทบัญญัติวรรคสี่ ที่ว่า “คำสั่งของศาลตามวรรคสองให้เป็นที่สุด” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ เนื่องจากเห็นว่าบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้ผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านราคาในกรณีที่การขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นมีจำนวนต่ำเกินสมควรได้เพียงครั้งเดียว เป็นการจำกัดสิทธิเพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยที่ได้ประโยชน์

ศาลจังหวัดลำปางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ จึงให้รอการพิจารณาวินิจฉัยคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัตินี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

๒. คำร้องของนางรักชนก รัตนพันธ์ จำเลย ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๔๑๒/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๓๐๓/๒๕๔๖ (ชั้นบังคับคดี) ของศาลจังหวัดแพร่ ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีจังหวัดแพร่ ขายทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยรวม ๒ แปลง คือ แปลงที่ ๑ โฉนดเลขที่ ๗๗๕๒ และแปลงที่ ๒ โฉนดเลขที่ ๕๘๑๘๕ ตำบลนาจักร อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ในการขายทอดตลาดเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๕ มีผู้เสนอราคาซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างแปลงที่ ๑ เป็นเงิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท แต่จำเลยได้คัดค้านราคาขายทอดตลาดไว้ ต่อมาในการขายทอดตลาดเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เจ้าพนักงานบังคับคดีพิจารณาเห็นว่า ราคาที่เสนอสูงสุดเป็นราคาที่สมควรขาย และเคยมีผู้คัดค้านราคาในการขายครั้งก่อนแล้ว จึงมีคำสั่งให้ขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างแปลงที่ ๑ เป็นเงิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดครั้งก่อนซึ่งต้องผูกพันราคาตามราคาที่เสนอ และมีคำสั่งให้ขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างแปลงที่ ๒ เป็นเงิน ๒,๖๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้เสนอซื้อ โดยไม่ฟังคำคัดค้านของจำเลย

จำเลยได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ต่อศาลจังหวัดแพร่ขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด และขอให้ศาลส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ เนื่องจากเห็นว่าบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้ผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านราคาในกรณีที่มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นมีจำนวนต่ำเกินสมควรได้เพียงครั้งเดียว และวรรคสี่ ที่บัญญัติให้ความฝ่ายที่ถูกศาลยกคำร้อง ไม่มีสิทธิยื่นอุทธรณ์และฎีกา เป็นการจำกัดสิทธิ เพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยที่ได้ประโยชน์

ศาลจังหวัดแพร่พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ จึงส่งสำเนาคำร้องตามทางการให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

๓. คำร้องของบริษัท แกลดีไวท์โคราช จำกัด จำเลยที่ ๑ และนายเกรียงไกร เสรีมานะกิจ จำเลยที่ ๒ ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ขถ. ๑๐/๒๕๔๕ (ชั้นบังคับคดี) ของศาลจังหวัดนครราชสีมา

ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีจังหวัดนครราชสีมา ขายทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ ๑ โฉนดเลขที่ ๑๑๕๖ ตำบลหมื่นไวย (บ้านเกาะ) อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา รวม ๑ แปลง ในการขายทอดตลาดวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๕ มีผู้เสนอราคาสูงสุด เป็นเงิน ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยจำเลยได้คัดค้านราคาขายทอดตลาดไว้ ต่อมา ในการขายทอดตลาดวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๕ มีผู้เสนอซื้อในราคา ๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าเป็นราคาที่สูงกว่าการขายทอดตลาดครั้งก่อน จึงมีคำสั่งให้ขายทรัพย์สินไปในราคาดังกล่าว

จำเลยได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา ขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดและยื่นคำร้องขอให้ศาลส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ เนื่องจากเห็นว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ที่บัญญัติให้ผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านราคาในกรณีการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นมีจำนวนต่ำเกินสมควรได้เพียงครั้งเดียว เป็นการจำกัดสิทธิเพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยที่ได้ประโยชน์

ศาลจังหวัดนครราชสีมาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ และคำร้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงให้รอการพิจารณาคดีในส่วนนี้ไว้ชั่วคราว และส่งคำร้องตามทางการไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

เนื่องจากคำร้องทั้ง ๓ คำร้อง คู่ความในแต่ละคำร้องได้โต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ ซึ่งเป็นกลุ่มมาตราเดียวกัน ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ ให้รวมพิจารณาทั้ง ๓ คำร้อง เข้าด้วยกัน

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาในเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้อง ทั้ง ๓ คำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ เห็นว่า คำร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้รับไว้วินิจฉัยและอยู่ระหว่างการพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนคำร้องที่ ๒ และคำร้องที่ ๓ เป็นคำร้องที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ได้รับไว้ วินิจฉัยและอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ และวรรคห้า บัญญัติให้บรรดาพรรคคดียุติหรือการใดที่อยู่ระหว่าง การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ และต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และวรรคสาม ให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตรา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ และวรรคสี่ ให้บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญ ดำเนินการต่อไป และเมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแล้ว บรรดาคดีหรือการที่ค้างดำเนินการนั้น ให้โอนไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยคำร้องทั้ง ๓ คำร้องนี้ได้

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคำร้อง ทั้ง ๓ คำร้อง ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ๆ จะต้องพิจารณาว่าบทบัญญัติ แห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้บังคับในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แต่เนื่องจากบทบัญญัติ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติ แห่งกฎหมายไปขัดหรือแย้งนั้น มีหลักการอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงวินิจฉัยคำร้องนี้ตามบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป โดยมาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติ ที่กล่าวถึงระบอบการปกครองของประเทศไทย มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองและให้ความคุ้มครอง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล เป็นการกำหนดหลักการกว้าง ๆ โดยทั่วไป มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงสถานะความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญเอง ซึ่งมีผลต่อบทบัญญัติของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับใด ๆ ว่า หากบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใด ๆ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ โดยบทบัญญัติมาตรา ๖ มิได้มีข้อความ ที่เป็นเรื่องรับรองสิทธิและเสรีภาพหรือให้อำนาจใด ๆ แก่บุคคลหรือองค์กร จึงไม่อาจอ้างหรือโต้แย้ง ว่าบทบัญญัติใดหรือกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ได้

มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ ของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร

ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ โดยตรงในการตรา กฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมาย มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติให้บุคคลอ้างศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนและยินยอมให้บุคคล ซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้ สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ รวมทั้งมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และ การช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิเพื่อปกป้องสิทธิและเสรีภาพมิให้มีการล่วงละเมิดมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติรับรองความเสมอภาคที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลจะกระทำมิได้ มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวดศาล โดยมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการจัดระเบียบและ กำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม โดยกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นซึ่งหมายความว่า โดยทั่วไปแล้ว การใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมต้องดำเนินการไปตามลำดับชั้นของศาล เว้นแต่จะมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา ซึ่งไม่เกี่ยวกับประเด็นตามคำร้อง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ ได้แก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยในส่วนของมาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาด ต้องผูกพันกับราคาที่เสนอเป็นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เสนอราคา และให้การขายทอดตลาด ที่มีการคัดค้านว่าราคาในการขายทอดตลาดมีจำนวนต่ำเกินสมควร ในการขายครั้งต่อไปหากมีผู้เสนอ ราคาสูงสุดในจำนวนไม่สูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน หรือไม่มีผู้ใดเสนอราคาเลย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุด

ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน แต่หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไปในจำนวนสูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น โดยไม่มีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ได้มีโอกาสคัดค้านราคาในการขายทอดตลาดได้อีก นอกจากนี้ ยังแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของ มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ โดยบัญญัติให้คดีที่มีการร้องขอเพิกถอนการขายทอดตลาดด้วยเหตุราคา ที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินมีจำนวนต่ำเกินสมควร อันเนื่องมาจากการคบคิดกันฉ้อฉล ในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู่ราคา หรือความไม่สุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของ เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นที่สุดศาลชั้นต้น ซึ่งเดิมบัญญัติให้สามารถอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้น ไปยัง ศาลอุทธรณ์ได้โดยมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ คือ “โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาและการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ใช้อยู่ปัจจุบันบางส่วน ยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ดังนั้นเพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปด้วยความเป็นธรรมโดยคุ้มครองสิทธิของ บุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีและให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามคำพิพากษาสมารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ว่าด้วยการขายทอดตลาด”

ในประเด็นที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อให้การขายทอดตลาด ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง โดยในการขายทอดตลาดครั้งแรกได้กำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องเลื่อน การขายทอดตลาดออกไป ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย ในการบังคับคดี ได้คัดค้านว่าราคาในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีผู้เสนอ

ราคาสูงสุดมีจำนวนต่ำเกินสมควร เพื่อเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่คัดค้านหรือไม่ก็ตาม หาผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อ ในราคาที่บุคคลดังกล่าวต้องการมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดครั้งต่อไปโดยผู้เสนอราคาสูงสุด ต้องผูกพันกับราคาที่ตนเสนอเป็นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เสนอราคา และในการขายทอดตลาด ทรัพย์สินครั้งต่อไป หากมีผู้เสนอราคาไม่สูงกว่าราคาของผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดครั้งก่อน หรือไม่มีผู้เสนอราคา ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาด ครั้งก่อนแต่หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไปในจำนวนสูงกว่าจำนวน ที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อนให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขาย ให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น

จากบทบัญญัติดังกล่าว แม้ว่าการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ในครั้งต่อไป จะมีได้เปิดโอกาสให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย ในการบังคับคดี ได้มีโอกาสคัดค้านราคาโดยอ้างว่าราคามีจำนวนต่ำเกินสมควรก็ตามแต่บทบัญญัติ ดังกล่าวก็ได้บัญญัติขึ้นเพื่อให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาสมาธิดำเนินการ ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด มิฉะนั้นแล้ว หากเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านราคาได้อีก ก็อาจมีการคัดค้านราคาในลักษณะเช่นนี้ทุกครั้ง เป็นเหตุ ให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่สามารถดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จลงได้ ซึ่งไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่ซื้อทรัพย์สินได้โดยสุจริตจากการขายทอดตลาดในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาในส่วน ของผู้คัดค้านราคา บทบัญญัติดังกล่าวก็ได้เปิดโอกาสให้ผู้คัดค้านราคาได้มีโอกาสคัดค้านราคาและ จัดหาผู้ซื้อที่จะเสนอราคาตามที่ตนต้องการมาในการขายทอดตลาดครั้งแรกแล้ว และหากการขายทอดตลาด ของเจ้าพนักงานบังคับคดีเกิดจากการคบคิดกันหรือฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการสู้ราคา หรือ ความไม่สุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้คัดค้านราคาก็อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการสั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดได้ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสอง แม้ว่าบทบัญญัติดังกล่าว จะจำกัดสิทธิของผู้คัดค้าน ราคาในการขายทอดตลาดอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป และเท่าที่จำเป็นเพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเสมอภาค โดยไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐

ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ ที่แก้ไขเพิ่มเติมว่า “คำสั่งของศาลตามวรรคสองให้เป็นที่สุด” แทนบทบัญญัติเดิมที่ว่า “คำสั่งของศาลตามวรรคสองให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด” เห็นว่า แม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ ที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ จะเป็นการจำกัดสิทธิของคู่ความในการที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นไปยังศาลอุทธรณ์ได้ก็ตาม แต่การจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ก็เพื่อให้คดีที่มีการร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามมาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสอง เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเสมอภาค โดยไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐

ในประเด็นที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งมีได้มีบทบัญญัติในส่วนใดเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ จึงมีประเด็นแต่เพียงว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการทั่วไปให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมซึ่งต้องดำเนินการไปตามลำดับชั้นของศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา หาได้บัญญัติรับรองสิทธิของคู่ความในการที่จะได้รับการพิจารณาในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้นแต่อย่างใดไม่ ทั้งนี้ ดังจะเห็นได้จากความตอนท้าย

ของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ที่ว่า “เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” ซึ่งหมายความว่า กฎหมายอาจกำหนดให้แต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาคดีเป็นกรณีพิเศษและหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลใดศาลหนึ่งก็ได้ ดังนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง

อนึ่ง ในส่วนของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามคำร้อง จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕

นายชัช ชลวร	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรูญ ภักดีชนากุล	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรูญ อินทจาร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายเฉลิมพล เอกอรุณ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายณรงค์ มาประดิษฐ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายบุญส่ง กุลบุปผา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุพจน์ ไข่มุกด์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายชัช ชลวร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิวรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ความเห็น

ด้วยคำร้องทั้งสามเป็นคดีที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ใช้บังคับในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคดี จึงมีประเด็นเบื้องต้นสมควรพิจารณาก่อนว่า กรณีมีเหตุต้องพิจารณาวินิจฉัยตามประเด็นแห่งคดีของคำร้องทั้งสาม หรือไม่

เห็นว่า การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติกฎหมายใด ๆ จะต้องพิจารณาว่าบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้บังคับในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย สำหรับคำร้องทั้งสามนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ใช้บังคับ โดยผู้ร้องได้แย้งความชอบด้วยรัฐธรรมนูญว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๒ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้นำหลักการแห่งบทบัญญัติดังกล่าวมาบัญญัติไว้เป็นหลักการเดียวกันกับมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖

มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ด้วยเช่นกัน จึงเห็นว่า เมื่อยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ กรณีมีเหตุสมควรวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องทั้งสามต่อไป และเมื่อพิจารณาคำร้องทั้งสามแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณา วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ เป็นบททั่วไป โดยมาตรา ๒ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองที่กำหนดให้ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการรับรองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญที่กฎหมายอื่นใดจะขัดหรือแย้งมิได้ ส่วนมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าได้รับความคุ้มครองและผูกพันองค์กรของรัฐในการตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และการตีความกฎหมาย มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่รับรองในการที่บุคคลจะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่ปฏิบัติขัดรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และเป็นบทบัญญัติที่ให้หลักประกันสิทธิของบุคคลในการใช้สิทธิทางศาลเมื่อถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรอง มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติรับรองหลักความเสมอภาคที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการว่าบุคคลทุกคนมีความเสมอภาคในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่าง จะกระทำมิได้ และมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการจัดโครงสร้างของศาลยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดีว่าประกอบด้วยลำดับชั้นของศาล ๓ ชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา และอำนาจหน้าที่ของศาลฎีกา

สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีในส่วนของวิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยบัญญัติขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบังคับคดีในส่วนของวิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ว่าด้วยการขายทอดตลาด โดยบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการคัดค้านการขายทอดตลาดในครั้งแรกในกรณีที่หากเจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านเกี่ยวกับราคาสูงสุดว่ามีจำนวนต่ำเกินสมควร เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องเลื่อนการขายทอดตลาดออกไป เพื่อเปิดโอกาสให้มีการหาผู้ซื้อในครั้งต่อไป และในการขายครั้งต่อไป หากมีผู้เสนอราคาไม่สูงกว่าครั้งก่อนหรือไม่มีผู้เสนอราคา ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายครั้งก่อน และวรรคสี่ที่บัญญัติให้คำสั่งของศาลตามวรรคสองที่เกี่ยวกับกรณีที่เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียเห็นว่าราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินมีจำนวนต่ำเกินสมควร และการขายทอดตลาดทรัพย์สินในราคาต่ำเกินสมควรมันเกิดจากการคบคิดกันฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู่ราคาหรือความไม่สุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการปฏิบัติหน้าที่บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการเพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้ได้ และศาลมีดุลพินิจในการสั่งอนุญาตตามคำร้องหรือแก้ไขหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควรได้ โดยคำสั่งดังกล่าวนี้ให้เป็นที่สุด

ในประเด็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ หรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญทั้งสามมาตราเป็นบทบัญญัติหลักทั่วไป มิได้มีข้อความที่เป็นการรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแต่อย่างใด ในขณะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีในส่วนของวิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา จึงมิใช่กรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายมาตราดังกล่าวจะขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญอันเป็นหลักทั่วไปได้

ในประเด็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ หรือไม่

เห็นว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติให้สิทธิในการคัดค้านการเสนอราคาแก่เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในการขายทอดตลาดครั้งแรก ในกรณีที่เห็นว่า ราคาสูงสุดนั้นมีราคาต่ำเกินสมควร โดยให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายออกไปเพื่อให้บุคคลดังกล่าวหาผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อในราคาที่บุคคลดังกล่าวต้องการมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป แต่ผู้เสนอราคาสูงสุดยังต้องผูกพันกับการเสนอราคาดังกล่าวเป็นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เสนอราคาระนั้น หากในครั้งต่อไปมีผู้เสนอราคาที่สูงกว่าก็ให้เคาะไม้แก่ผู้เสนอราคาที่สูงสุด หากไม่มีราคาสูงกว่าหรือไม่มีผู้เสนอราคาก็ให้เคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน อันเป็นบทบัญญัติของวิธีการขายทอดตลาดเพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งบุคคลภายนอกที่ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดโดยสุจริต และเป็นบทบัญญัติซึ่งเป็นการให้สิทธิในการคัดค้านการขายทอดตลาดได้แม้จะให้เฉพาะการขายทอดตลาดในครั้งแรกเท่านั้นก็ตาม แต่ถือเป็นการให้สิทธิแก่บุคคลในการคุ้มครองประโยชน์แห่งตนมากกว่าเป็นการจำกัดสิทธิดังที่ผู้ร้องอ้าง อีกทั้งมิได้เป็นการละเลยสิทธิของบุคคลที่มีอยู่ก่อนแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามหากให้มีการคัดค้านการขายทอดตลาดได้ทุกครั้ง ก็จะทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลไม่สามารถกระทำได้ ซึ่งเป็นการทำลายหลักแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษา ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ต้องการให้การบังคับคดีในส่วนของขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ว่าด้วยการขายทอดตลาดแล้ว จึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติอันเป็นประเด็นแห่งคดีนี้เป็นไปตามเจตนาของรัฐธรรมนุญรับรองไว้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ กล่าวคือ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับบุคคลตามที่บัญญัติไว้อย่างเสมอกันในกฎหมาย ไม่ได้ยกเว้นใช้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกรณีใดกรณีหนึ่ง อันทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกัน หรือไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งไม่ได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่าง และไม่ใช่ว่าเป็นเรื่องการใช้อำนาจขององค์กรโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ไม่เกี่ยวกับบุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

สำหรับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ ที่บัญญัติให้คำสั่งของศาลตามวรรคสองซึ่งเป็นคำสั่งเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินในราคาต่ำเกินสมควร อันเกิดจากการคบคิดกันฉ้อฉลหรือความไม่สุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คำสั่งศาลในการเพิกถอนการขายทอดตลาดหรือการกำหนดวิธีการอื่นใดตามที่เห็นสมควรนั้นเป็นที่สุด ซึ่งเป็นบทบัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจในการอำนวยความสะดวกและให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนจากการขายทอดตลาดที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเกิดจากการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ส่วนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดลำดับชั้นโครงสร้างของศาลยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี มิได้เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิของบุคคลในการนำคดีขึ้นสู่ศาลว่าต้องได้รับการพิจารณาคดีให้ครบทั้งสามลำดับชั้นศาลดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด ทั้งปรากฏจากความในตอนท้ายของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่งว่า “เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” ซึ่งหมายความว่า รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นอาจมีบทบัญญัติให้ศาลชั้นใดพิจารณาคดีเป็นอย่างอื่นได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามหลักทั่วไปที่ว่าศาลยุติธรรมจะต้องมีสามชั้นศาลเสมอไป ดังเช่นความในวรรคสี่ของมาตรา ๒๑๕ ที่ให้มีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นระบบศาลชั้นเดียว ส่วนความในวรรคอื่นของมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นแห่งคดีของคำร้องทั้งสาม ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ แต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕

นายชัช ชลวร

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายเจริญ ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ หรือไม่

ความเห็น

การขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับคดีแพ่ง ซึ่งจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หากเจ้าพนักงานบังคับคดีทำการขายทอดตลาดไปโดยฝ่าฝืนกฎหมายบทใดบทหนึ่ง เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งต้องเสียหายเพราะการนั้นมีสิทธิร้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดนั้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๖ วรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว แม้จะมีบุคคลใดได้รับความเสียหายจากการขายนั้นก็ไมอาจร้องขอให้เพิกถอนการขายดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๖ ได้ ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติว่าผู้ที่เห็นว่าราคาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดได้นั้นต่ำเกินไปจะไม่มีทางแก้ไขเยียวยาได้เลย ถึงแม้ศาลฎีกาจะได้เคยวินิจฉัยว่าการขายที่ได้ราคาต่ำมากเกินไปอาจถือว่าเป็นการขายที่ฝ่าฝืนกฎหมายและอาจถูกเพิกถอนเสียได้ แต่คำวินิจฉัยดังกล่าวก็ยังมีได้รับการยอมรับเป็นบรรทัดฐานโดยทั่วไป เพราะยังมีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ขัดแย้งอยู่ ทั้งในคำวินิจฉัยดังกล่าวก็ยังมีได้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน

ว่าการขายที่ได้ราคาต่ำนั้น จะต้องต่ำถึงระดับใด และจะต้องมีพฤติการณ์ใดประกอบจึงจะถือว่าเป็นการขายที่ฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งอาจถูกเพิกถอนได้ ดังนั้น จึงได้มีการบัญญัติให้มีมาตรา ๓๐๕ ทวิ เพิ่มเติมขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อวางหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการคัดค้าน และขอเพิกถอนการขายทอดตลาดที่ได้ราคาต่ำเกินสมควรได้เป็นกรณีพิเศษเพิ่มเติมขึ้น จากการขอเพิกถอนการขายทอดตลาดที่ฝ่าฝืนกฎหมายตามมาตรา ๒๕๖ วรรคสอง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ บัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ถูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีเพิ่มเติมขึ้น ๒ กรณี ได้แก่ (๑) สิทธิที่จะคัดค้านการขายทอดตลาดได้โดยอ้างเหตุเพียงว่าราคาสูงสุดที่มีผู้เสนอและเจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ขายนั้น “มีจำนวนต่ำเกินสมควร” ตามความในวรรคหนึ่ง และ (๒) ไม่ว่าจะมีการใช้สิทธิคัดค้านตามวรรคหนึ่งหรือไม่ หากต่อมามีการขายทอดตลาดไปโดยชอบ แต่ผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีเห็นว่าราคาที่ได้จากการขาย “มีจำนวนต่ำเกินสมควร และการขาย...ในราคาต่ำเกินสมควรนั้นเกิดจากการคบคิดกันฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู่ราคา หรือความไม่สุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดี” ผู้มีส่วนได้เสียนั้นก็อาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้สั่งเพิกถอนการขายนั้นได้ ตามความในวรรคสอง คำสั่งศาลในกรณีนี้ มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ บัญญัติให้เป็นที่สุด

ในส่วนของสิทธิคัดค้านการขายทอดตลาดโดยอ้างเหตุว่ายังได้ราคาต่ำเกินสมควร ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง นั้น เป็นอภิสิทธิ์ (privilege) ที่กฎหมายให้ไว้อย่างเด็ดขาด กล่าวคือ ถ้าผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีได้ใช้สิทธิคัดค้านนี้แล้วเจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ขายไปไม่ได้ ถึงแม้ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีจะมีได้ทำผิดอะไร และจะไม่เห็นด้วยกับคำคัดค้านนั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีก็ต้องเลื่อนการขายไป เพื่อให้โอกาสบุคคลที่เกี่ยวข้อง จัดหาผู้ที่จะให้ราคาสูงกว่านั้นเข้ามาเสนอซื้อในการขายครั้งต่อไป การที่มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ให้มีการใช้อภิสิทธิ์คัดค้านการขายทอดตลาดได้เพียงครั้งเดียว จึงมิใช่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ คุ้มครองไว้ แต่เป็นการวางขอบเขตของสิทธิที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ให้ไว้ให้อยู่ภายในขอบเขตที่เหมาะสมเท่านั้น บทบัญญัติของกฎหมายนี้จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อระบอบการปกครองของไทย

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ หลักนิติธรรมตามมาตรา ๓
วรรคสอง หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามมาตรา ๔ และมาตรา ๒๖ ทั้งมิได้เป็นการเลือกปฏิบัติ
ต่อบุคคลใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมีใช้บทจำกัดศักดิ์สิทธิหรือเสรีภาพ
ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ หรือบทมาตรา
อื่นใดเลย

สำหรับสิทธิในการขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดที่ได้ราคาต่ำเกินสมควร
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสอง นั้น ถึงแม้จะมีใช้สิทธิเด็ดขาด
เหมือนในวรรคหนึ่ง แต่ก็ยังเป็นสิทธิที่กฎหมายบัญญัติเพิ่มเติมให้ไว้เป็นการทั่วไป จึงมิใช่บทบัญญัติ
ที่ไปจำกัดศักดิ์สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้เช่นเดียวกัน ทั้งมิได้เป็นการเลือกปฏิบัติ
ต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรม มิได้ล่วงละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และมีได้ขัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรม
ส่วนการที่บทบัญญัติในวรรคสี่ระบุให้คำสั่งของศาลชั้นต้นตามวรรคสองเป็นที่สุด อันเป็นเหตุให้อุทธรณ์
ฎีกาต่อไปไม่ได้นั้น ก็เป็นรายละเอียดในการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาของศาล ซึ่งจะต้องเป็นไป
ตามกฎหมายวิธีพิจารณาที่จะวางหลักเกณฑ์ว่า กรณีใดควรจะให้อุทธรณ์ฎีกาได้ กรณีใดไม่ควรให้อุทธรณ์
ฎีกา การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติ
ให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น ก็เพื่อจัดวางโครงสร้างหลักให้แก่ระบบศาลยุติธรรมเท่านั้น มิใช่บทบัญญัติ
ให้สิทธิคู่ความทุกคนที่จะอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลได้จนครบสามชั้นไปทุกกรณีไม่
นอกจากนั้น มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ก็ยังมีข้อยกเว้นไว้ด้วยว่า “เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
ในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” ดังนั้นบทบัญญัติมาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ ของประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่งจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราอื่นใดเลย

นายเจริญ ภัคดีชนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางเรวดี อังควันนาระวี ที่ ๓) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ขต. ๑๔/๒๕๔๘ (ชั้นบังคับคดี) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

เรื่อง ศาลจังหวัดแพร่ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางรักชนก รัตนพันธ์) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๔๓๒/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๓๐๓/๒๕๔๖ (ชั้นบังคับคดี) เพื่อขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

เรื่อง ศาลจังหวัดนครราชสีมาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท แกลดีไวท์โคราช จำกัด ที่ ๑ กับพวก รวม ๒ คน) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ขต. ๑๐/๒๕๔๕ (ชั้นบังคับคดี) เพื่อขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒ บัญญัติว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ บัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ โดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๒๗๒ บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น

ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี

อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒ บัญญัติว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ บัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง หากการใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้”

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๒๑๕ บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น

ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้เสนอต่อศาลฎีกาได้โดยตรง และคดีที่อุทธรณ์หรือฎีกาค่าพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ตามที่กฎหมายบัญญัติ เว้นแต่เป็นกรณีที่ศาลฎีกาเห็นว่าข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่อุทธรณ์หรือฎีกานั้น จะไม่เป็นสาระอันควรแก่การพิจารณา ศาลฎีกามีอำนาจไม่รับคดีไว้พิจารณาพิพากษาได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด

ให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ วิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยต้องใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว

ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยของคณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี

อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๓๐๕ ทวิ บัญญัติว่า “ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าเป็นราคาที่สมควรขายได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีอาจคัดค้านว่าราคาดังกล่าวมีจำนวนต่ำเกินสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินไป เพื่อให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ไม่ว่าจะเป็นผู้คัดค้านหรือไม่ก็ตาม หาผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อในราคาที่บุคคลดังกล่าวต้องการมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป โดยให้ผู้เสนอราคาสูงสุดต้องผูกพันกับการเสนอราคาดังกล่าวเป็นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เสนอราคานั้น และในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในจำนวนไม่สูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน หรือไม่มีผู้ใดเสนอราคาเลย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน แต่หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไปในจำนวนสูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ถูกหนีตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี เห็นว่าราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินมีจำนวนต่ำเกินสมควร และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ในราคาต่ำเกินสมควรนั้นเกิดจากการคบคิดกันหรือฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู่ราคาหรือ ความไม่สุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการปฏิบัติหน้าที่ บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการสั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามบทบัญญัติ แห่งลักษณะนี้ได้ และเมื่อศาลได้สอบสวนแล้วเห็นว่าคำร้องรับฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องหรือ แก้ไขหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควรให้เสร็จภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วัน ได้รับคำร้องนั้น

ให้นำบทบัญญัติในวรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้าและวรรคหก ของมาตรา ๒๕๖ มาใช้บังคับ แก่การยื่นคำร้องตามวรรคสองโดยอนุโลม

คำสั่งของศาลตามวรรคสองให้เป็นที่สุด”

ความเห็น

เนื่องจากขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องนี้ ได้มีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว โดยบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งนั้น มีหลักการอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงเป็นกรณีที่ต้องวินิจฉัยคำร้องนี้ตามบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ หรือไม่ โดยแบ่งประเด็นวินิจฉัยเป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ หรือไม่

ประเด็นที่ ๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ และมาตรา ๖
เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป โดยมาตรา ๒ บัญญัติถึงระบอบการปกครองของประเทศไทย
มาตรา ๔ บัญญัติรับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลทั่วไป
และมาตรา ๖ บัญญัติถึงสถานะความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญเอง ซึ่งมีผลต่อบทบัญญัติของ
กฎหมาย กฎหรือข้อบังคับใด ๆ ว่า ถ้าบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใด ๆ ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ โดยบทบัญญัติมาตรา ๖ มิได้มีข้อความที่เป็นเรื่อง
รับรองสิทธิและเสรีภาพหรือให้อำนาจใด ๆ แก่บุคคลหรือองค์กร จึงไม่อาจอ้างหรือโต้แย้งว่าบทบัญญัติใด
หรือกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘
และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖
ถึงมาตรา ๒๘ บัญญัติอยู่ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป โดยมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้องค์กร
ของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๗ บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย
หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งในด้านการคุ้มครอง การตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย
และการตีความกฎหมายทั้งปวง มาตรา ๒๘ บัญญัติรับรองในการที่บุคคลจะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อ
รัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และเป็นบทบัญญัติประกันสิทธิของบุคคลอื่น
และเมื่อใดก็ตามที่สิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ถูกละเมิดบุคคลนั้นย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาล

หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นหลักประกันว่าเมื่อใดที่สิทธิของบุคคลถูกละเมิด บุคคลผู้นั้นได้รับการคุ้มครองด้วยการได้รับการเยียวยาโดยองค์กรศาล ส่วนมาตรา ๓๐ บัญญัติ อยู่ในส่วนที่ ๒ ว่าด้วยความเสมอภาค บัญญัติรับรองความเสมอภาคที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมาย และได้รับความ คุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ต่อบุคคลจะกระทำมิได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อให้การขายทอดตลาด ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เป็นไปด้วยความรวดเร็วและเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง โดยในการขายทอดตลาดครั้งแรกได้กำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องเลื่อนการขายทอดตลาด ออกไป หากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียได้คัดค้านว่าราคา ที่มีผู้เสนอราคาสูงสุด มีจำนวนต่ำเกินสมควร เพื่อเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่คัดค้านหรือไม่ก็ตาม หาผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อในราคาที่บุคคลดังกล่าวต้องการมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดครั้งต่อไป โดยผู้เสนอราคาสูงสุดต้องผูกพันกับราคาที่ตนเสนอเป็นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เสนอราคา และในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป หากมีผู้เสนอราคาไม่สูงกว่าราคาที่มีผู้เสนอราคาสูงสุดใน ครั้งก่อนหรือไม่มีผู้เสนอราคา ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขาย ครั้งก่อน และแม้ว่าในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในครั้งต่อไป จะมีได้เปิดโอกาส ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ได้มีโอกาส คัดค้านราคาโดยอ้างว่าราคามีจำนวนต่ำเกินสมควรก็ตาม แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวก็ได้บัญญัติขึ้น เพื่อให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด มิฉะนั้นแล้ว หากเปิดโอกาสให้มีการคัดค้าน ราคาได้อีก ก็อาจมีการคัดค้านราคาในกรณีเช่นนี้ทุกครั้ง เป็นเหตุให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามคำพิพากษา ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จลงได้ ซึ่งไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่ซื้อทรัพย์สินได้ โดยสุจริตจากการขายทอดตลาด ในขณะที่เดียวกันเมื่อพิจารณาในส่วนของผู้คัดค้านราคา บทบัญญัตินี้ดังกล่าว ก็ได้เปิดโอกาสให้ผู้คัดค้านราคาได้มีโอกาสคัดค้านราคาและจัดหาผู้ซื้อที่จะเสนอราคาตามที่ตนเองต้องการ

มาในการขายทอดตลาดครั้งแรกแล้ว และหากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเกิดจากการคบคิดกันฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการสู้ราคา หรือความไม่สุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้คัดค้านราคาก็อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการสั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสอง ทั้งนี้ บทบัญญัติดังกล่าว ถึงแม้จะจำกัดสิทธิของผู้คัดค้านราคาในการขายทอดตลาดอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินตามบทบัญญัติในกฎหมายที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป และเท่าที่จำเป็นเพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเสมอภาคโดยไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ นั้น แม้จะเป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของคู่ความในการที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลก็ตาม แต่การจำกัดสิทธิเช่นนี้ ก็เพื่อให้คดีที่มีการร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วยเหตุที่ราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินมีจำนวนต่ำเกินสมควร อันเนื่องมาจากการคบคิดกันฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู้ราคา หรือความไม่สุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดี เป็นไปด้วยความรวดเร็วและเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเสมอภาคโดยไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพแต่อย่างใด

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับระบอบการปกครองของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ ไม่ได้เกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ หรือการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และไม่ได้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ตลอดจนไม่ได้บัญญัติห้ามไม่ให้บุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือห้ามบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ ยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ อีกทั้ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ก็เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปอย่างเสมอภาคกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา และการให้คำสั่งศาลที่เกี่ยวกับการเพิกถอน

การขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นที่สุด จึงไม่ขัดหรือแย้งกับหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ รวมทั้งไม่อาจขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ที่กล่าวถึงสถานะความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญเอง ซึ่งมีผลต่อบทบัญญัติของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับใด ๆ ว่า ถ้าบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใด ๆ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้โดยบทบัญญัติมาตรา ๖ มิได้มีข้อความที่เป็นเรื่องรับรองสิทธิและเสรีภาพหรือให้อำนาจใด ๆ แก่บุคคลหรือองค์กร จึงไม่อาจอ้างหรือโต้แย้งว่าบทบัญญัติใดหรือกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ได้

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐

ประเด็นที่ ๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ บัญญัติอยู่ในหมวด ๑๐ ศาล ส่วนที่ ๓ ว่าด้วยศาลยุติธรรม โดยมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติถึงการจัดระเบียบและกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม โดยกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งหมายความว่า โดยทั่วไปแล้วการใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมต้องดำเนินการไปตามลำดับชั้นของศาล เว้นแต่จะมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ส่วนมาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา ซึ่งไม่เกี่ยวกับประเด็นตามคำร้อง

ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งไม่ได้มีบทบัญญัติส่วนใดเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง

จึงคงเหลือประเด็นที่ ๒ ที่ต้องพิจารณาเพียงว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ จะบัญญัติให้คำสั่งของศาลตามวรรคสองเป็นที่สุด อันเป็นการจำกัดสิทธิของกลุ่มความในการที่จะใช้สิทธิในการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นที่จะอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ได้วางหลักการทั่วไปให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมต้องดำเนินการไปตามลำดับชั้นของศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ก็มีได้บัญญัติให้การรับรองสิทธิของกลุ่มความในการที่จะได้รับการพิจารณาในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้น แต่อย่างไรก็ดี ดังจะเห็นได้จากความตอนท้ายของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ที่ว่า “เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” ซึ่งหมายความว่า อาจมีกฎหมายกำหนดให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลใดศาลหนึ่งก็ได้

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยไว้ จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายเฉลิมพล เอกอุรุ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๒ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ อยู่ในหมวด ๑ บททั่วไป กล่าวคือ มาตรา ๒ บัญญัติถึงระบอบ
การปกครองของไทยว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพและ
ความเสมอภาคของบุคคล ส่วนมาตรา ๖ นั้น กำหนดให้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับ ถ้าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับ
มิได้ จึงเห็นได้ว่า มาตราต่าง ๆ ที่กล่าวมาเหล่านั้น เป็นการกำหนดหลักการโดยทั่วไป

ส่วนมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ด้วยสิทธิและ
เสรีภาพของชนชาวไทย ทั้งนี้ มาตรา ๒๖ บัญญัติให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร

ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติให้บุคคลอย่างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน กับยอมให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ส่วนมาตรา ๓๐ บัญญัติรับรองความเสมอภาคของบุคคลว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลจะกระทำมิได้

สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ ที่ผู้ร้องอ้างว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ นั้น ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๔ ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของมาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปด้วยความเป็นธรรมโดยคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี และให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรมกับผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ว่าด้วยการขายทอดตลาด

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ได้วางหลักการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยในการขายทอดตลาดครั้งแรกนั้น ให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียที่จะคัดค้านว่า ราคาที่มีผู้เสนอราคาสูงสุด มีจำนวนต่ำเกินสมควร และกำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องเลื่อนการขายทอดตลาดออกไป เพื่อเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่คัดค้านหรือไม่ก็ตาม หาผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อในราคาที่บุคคลดังกล่าวต้องการมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดครั้งต่อไป โดยผู้เสนอราคาสูงสุดต้องผูกพัน

กับราคาที่เสนอเป็นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เสนอราคา และในการขายทอดตลาดครั้งต่อไป หากมีผู้เสนอราคาไม่สูงกว่าราคาที่มีผู้เสนอราคาสูงสุดในครั้งก่อนหรือไม่มีผู้เสนอราคาก็ให้เจ้าพนักงาน บังคับคดีเกาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายครั้งก่อน เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ ตามคำพิพากษาหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ไม่อาจคัดค้านราคาโดยอ้างว่าราคามีจำนวน ต่ำเกินสมควรได้อีก

บทบัญญัติดังกล่าวนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด เพราะหากเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านราคาได้อีก ก็คงจะมีการคัดค้านราคาในกรณีเช่นนี้ทุกครั้งไป ทำให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาถูกถ่วงเวลาให้เนิ่นนานออกไปและ อาจไม่สามารถดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จได้ ซึ่งจะไม่เป็นธรรมแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินได้โดยสุจริต จากการขายทอดตลาด ถ้าพิจารณาจากในแง่ของผู้คัดค้านราคา บทบัญญัตินี้ก็เปิดโอกาสหรือ ให้สิทธิให้ผู้คัดค้านราคาได้มีโอกาสคัดค้านราคา และจัดหาผู้ซื้อที่จะเสนอราคาตามที่ตนเองต้องการ มาในการขายทอดตลาดครั้งแรกแล้ว หากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเกิดจากการคบคิดกัน น้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการสู้ราคาหรือความไม่สุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้คัดค้านราคาอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการ สั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสอง บทบัญญัตินี้เป็นการให้สิทธิ แต่ไม่ใช่เป็นการให้สิทธิโดยไม่มีขอบเขตจำกัด การจำกัดขอบเขต ของสิทธิก็เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป เพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องอย่างเสมอภาคกัน โดยไม่ได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติ ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐

ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ ซึ่งใช้ข้อความว่า “คำสั่งของศาลตามวรรคสองให้เป็นที่สุด” แทนข้อความเดิมที่ว่า “คำสั่ง ของศาลตามวรรคสองให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้” และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์

ให้เป็นที่สุด” นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้จะเป็นการจำกัดสิทธิของกลุ่มความในการที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ก็ตาม แต่การจำกัดสิทธิเช่นนี้ก็เป็นไปเพื่อให้การพิจารณาคดีที่มีการร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาดำเนินไปด้วยเหตุที่ราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดมีจำนวนต่ำกว่าเงินสมควรอันเนื่องมาจากการคบคิดกันฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู่ราคา ความไม่สุจริตหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดี ดำเนินไปได้ด้วยความรวดเร็ว และเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพแต่อย่างใด จึงเห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐

ประเด็นที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวดศาล มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่จัดระเบียบและโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม โดยกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมต้องดำเนินการไปตามลำดับชั้นของศาล เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น ซึ่งแสดงว่ารัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติให้การรับรองสิทธิของกลุ่มความที่จะได้รับการพิจารณาในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้นศาลกล่าวคือ รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอาจกำหนดให้แต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาคดีเป็นกรณีพิเศษหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลใดศาลหนึ่งก็ได้ จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ส่วนมาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามคำร้อง จึงไม่ต้องพิจารณาวินิจฉัย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นแรกมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ประเด็นที่สองมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและ
วรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นแรกนั้นเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง
เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นหลักทั่วไป
เพื่อให้การขายทอดตลาดรวดเร็วเป็นผลดีทั้งฝ่ายเจ้าหนี้และลูกหนี้ เพื่อให้ได้ราคาที่สูงโดยผู้ประมูล
ครั้งแรกยังต้องผูกพันราคาที่ได้ประมูลไว้หากการประมูลครั้งหลังได้ราคาต่ำกว่า และหากได้ราคาที่ต่ำ
เกินสมควร ผู้มีส่วนได้เสียก็อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการสั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินได้
ตามวรรคสองของมาตราเดียวกัน ที่คู่ความในคดีที่ศาลยุติธรรมได้แย้งมาเป็นคดีนี้ว่า บทบัญญัตินี้ขัด
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ นั้น เห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา ๒ มาตรา ๔
และมาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป ส่วนมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และ
มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ข้อความที่บัญญัติไว้ใน

มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง แม้จะกำหนดวิธีการขายทอดตลาดและจำกัดสิทธิของกลุ่มความอยู่บ้างก็เพื่อความ เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายโดยเสมอภาคโดยใช้บังคับเป็นการทั่วไป และมีได้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ที่มีได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ บัญญัติว่า “คำสั่งของศาล ตามวรรคสองให้เป็นที่สุด” หมายความว่า ไม่สามารถอุทธรณ์หรือฎีกาได้ เห็นว่า แม้จะเป็นการจำกัด สิทธิของกลุ่มความในการที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นก็เพื่อความรวดเร็วแห่งคดี มิให้มีการประวิงคดีกันไว้ และเหตุแห่งคดีก็เป็นเพียงการร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ด้วยเหตุที่ราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินมีจำนวนต่ำ เกินสมควร อันเนื่องมาจากการคบคิดกันฉ้อฉลในระหว่างที่ผู้เกี่ยวข้องในการเข้าสู่ราคา หรือความไม่สุจริต หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดีเท่านั้น มิได้เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป

สำหรับประเด็นที่สองนั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง วางหลักทั่ว ๆ ไปว่า การพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมมีลำดับชั้นของศาล อยู่สามศาล แต่ก็มีได้บัญญัติว่าทุกคดีจะได้รับการพิจารณาพิพากษาครบทุกชั้นศาล เว้นแต่จะมีบัญญัติ ไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายนั้น หมายความว่า กฎหมายอาจกำหนดให้แต่ละศาลมีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีเป็นกรณีพิเศษหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลใดศาลหนึ่งก็ได้

ด้วยเหตุดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้วจึงมีความเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และ มาตรา ๒๑๕

นายสุรเกียรติ์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป โดยมาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงระบอบการปกครองของประเทศไทย มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลทั่วไป เป็นการกำหนดหลักการกว้างๆ โดยทั่วไป มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้รับรองไว้ หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การบังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติให้บุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ

หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งยินยอมให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติรับรองความเสมอภาคที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลจะกระทำมิได้ มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวดศาลโดยมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการจัดระเบียบและกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม โดยกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้นคือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งหมายความว่า โดยทั่วไปแล้ว การใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมต้องดำเนินการไปตามลำดับชั้นของศาล เว้นแต่จะมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ส่วนมาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา ซึ่งตามคำร้องมิได้กล่าวอ้างและให้เหตุผลว่าบทบัญญัติของกฎหมายขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวแต่อย่างใด จึงไม่ต้องวินิจฉัยในประเด็นของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า

เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าเป็นราคาที่สมควรขายได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีอาจคัดค้านว่าราคาดังกล่าวมีจำนวนต่ำเกินสมควร ในกรณีเช่นนี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินไป เพื่อให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ไม่ว่าจะบุคคลที่คัดค้านหรือไม่ก็ตาม หากผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อในราคาที่บุคคลดังกล่าวต้องการมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป โดยให้ผู้เสนอราคาสูงสุดต้องผูกพันกับการเสนอราคาดังกล่าวเป็นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เสนอราคานั้น และในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในจำนวนไม่สูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดทรัพย์สินครั้งก่อน หรือไม่มีผู้ใดเสนอราคาเลย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน แต่หากมีผู้เสนอราคาสูงในการขายทอดทรัพย์สินครั้งต่อไปในจำนวนสูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอ

ราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สิน และมาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ ที่กำหนดให้คดีที่มีการร้องขอเพิกถอนการขายทอดตลาดด้วยเหตุที่ราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินมีจำนวนต่ำเกินสมควร อันเนื่องมาจากการคบคิดกันฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู่ราคา หรือความไม่สุจริต หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดีและศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสองแล้ว เป็นที่สุดศาลชั้นต้น แล้ว เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อให้การขายทอดตลาดดังกล่าว เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน แก้ไขเพิ่มเติมจากบทบัญญัติเดิมที่บัญญัติว่า “ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าเป็นราคาที่สมควรขายได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี อาจคัดค้านว่าราคาดังกล่าวมีจำนวนต่ำเกินสมควรในกรณีเช่นว่านี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินไปและในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาดังกล่าวนั้นได้” บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงมุ่งให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ที่คัดค้านว่าราคาทรัพย์สินในการขายทอดตลาดนั้นมีราคาต่ำเกินสมควร โดยมีสิทธิที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนด้วยการหาผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อในราคาที่ผู้คัดค้านต้องการมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป และในขณะเดียวกันก็มีเจตนารมณ์ที่จะให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาสามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด เพราะหากใช้บังคับตามบทบัญญัติเดิมและการขายทอดตลาดยังไม่ได้ราคาสูงตามที่ผู้คัดค้านต้องการอยู่ตราบใด การขายทอดตลาดก็ยังไม่ได้สิ้นสุดอยู่ตราบนั้น นอกจากนี้การที่มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ บัญญัติให้คำสั่งศาลตามวรรคสองให้เป็นที่สุด ก็มีได้กระทบต่อหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ หรือตามกฎหมายอื่น ซึ่งกฎหมายอื่นในความหมายนี้ เช่น

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๔ ที่บัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแรงงานให้อุทธรณ์ได้เฉพาะในข้อกฎหมายไปยังศาลฎีกา เป็นต้น ซึ่งกรณีนี้การพิจารณาคดีแรงงานมีเพียงสองชั้นศาลเท่านั้น คือ ศาลแรงงานซึ่งเป็นศาลชั้นต้น และศาลฎีกาไม่มีศาลอุทธรณ์ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง มิใช่บทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความที่จะต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้นเพราะกฎหมายอาจบัญญัติให้ศาลแต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาคดีเป็นกรณีพิเศษและหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลนั้น ดังนั้นรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง จึงมิใช่กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาของศาลยุติธรรมเพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปด้วยความเป็นธรรมโดยคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีและให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาสามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพรวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายวัฒน์ ทรัพย์พิสุทธิ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นพิจารณาวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖
มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยคำร้องนี้ ได้มีการประกาศใช้
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว โดยบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๔
มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายไปขัดหรือแย้งนั้น
มีหลักการอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗
มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
จึงวินิจฉัยคำร้องนี้ตามบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘
มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ เป็นบททั่วไปที่กำหนดรูปแบบของรัฐ
ในลักษณะทั่วไป และมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติคุ้มครอง

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมีหลักการพอสรุปได้ว่า การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐ ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองโดยชัดแจ้งหรือปริยาย ย่อมได้รับความคุ้มครอง บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิเสรีภาพของตนได้ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ผู้ถูกละเมิดสิทธิสามารถยกขึ้นใช้สิทธิทางศาล หรือยกเป็นข้อต่อสู้ในทางศาลได้ บุคคลย่อมมีความเสมอภาคกันทางกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมฯ จะกระทำมิได้ ส่วนมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยศาลยุติธรรมซึ่งเป็นการจัดระเบียบและวางโครงสร้างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามลำดับชั้นศาลคือศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา เว้นแต่มีบทบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่น ดังนั้น ความในมาตรานี้จึงมิใช่บทบัญญัติให้สิทธิแก่คู่ความที่จะต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามศาล กฎหมายอาจบัญญัติให้ศาลแต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ และ/หรือให้การพิจารณาพิพากษาคดี เป็นที่ยุติในศาลนั้นได้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง มีบทบัญญัติให้ผู้มีส่วนได้เสีย คัดค้านราคาได้เพียงครั้งเดียว และมีบทบัญญัติในวรรคสี่ กำหนดให้คำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นที่สุด ซึ่งเป็นคำสั่งในกรณีนี้ที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา หรือบุคคลที่มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอให้มีการคัดค้านการขายทอดตลาดทรัพย์สิน บทบัญญัติในส่วนที่กำหนดให้มีการคัดค้าน ได้เพียงครั้งเดียวดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเพื่อการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดีให้เป็นไป โดยรวดเร็วเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาและลูกหนี้ตามคำพิพากษารวมทั้งผู้มีส่วนได้เสีย มิให้ฝ่ายใดอาศัยการคัดค้านราคาเป็นช่องทางในการประวิงคดีได้ และบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลเป็น การใช้บังคับเป็นการทั่วไป กล่าวคือไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือ บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านได้เพียงครั้งเดียวแล้วให้เสนอคดีต่อศาล และเมื่อศาลมีคำสั่งแล้วย่อมเป็นที่สุด กฎหมายอื่นที่บัญญัติให้คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลหรือองค์กรอื่น เป็นที่สุดก็มิได้มีแต่บทมาตรานี้เพียงมาตราเดียว บทบัญญัติของมาตรา ๓๐๕ ทวิ ดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติ แห่งกฎหมายซึ่งมีผลใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปโดยเสมอกัน ไม่ได้ให้ใช้บังคับแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคในกฎหมาย หรือไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลแต่ประการใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงมีความเห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามบทมาตราที่อ้างมา

นายสันต์ สร้อยพิสุทธิ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่ เนื่องจากได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และเห็นว่ามีเนื้อหาเดียวกัน จึงวินิจฉัยคำร้องนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕

ความเห็น

การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลฯ ขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด และได้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยเห็นว่า การบังคับคดีตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้ผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านราคาขายได้เพียงครั้งเดียว และวรรคสี่ ที่บัญญัติให้คำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นที่สุดนั้น เป็นการจำกัดสิทธิอันขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ หรือไม่ เนื่องจากกรณีดังกล่าว ทำให้ทรัพย์ขายทอดตลาดได้ราคาต่ำ ก่อให้เกิดความเสียหายและไม่เป็นธรรมต่อจำเลย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นบทที่ควบคุมการใช้รัฐธรรมนูญทุกมาตรา เช่นเดียวกับหลักทั่วไปในบรรพ ๑ ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และบทบัญญัติทั่วไปในภาค ๑ ตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้ควบคุมการกระทำผิดตามมาตราต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ จึงไม่มีทางขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวข้างต้น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ได้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งทำหน้าที่เคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าเป็นราคาที่สมควรขายได้ ดังนั้นการบังคับคดีตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งที่บัญญัติให้ผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านราคาขายได้เพียงครั้งเดียว และวรรคสี่ ที่บัญญัติให้คำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นที่สุด นั้น ศาลเป็นผู้พิจารณาพิพากษาหรือชี้ขาดข้อพิพาทจึงไม่มีข้อความที่เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๖ เป็นการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐ ว่าต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มาตรา ๒๗ เป็นการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไม่ว่าจะรับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครอง มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้และสามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาล ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นการรับรองสถานะของรัฐธรรมนูญว่าเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นใช้บังคับไม่ได้

มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองความเสมอภาคกันตามกฎหมายและสิทธิเท่าเทียมกันโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติอันเป็นบทบัญญัติที่เป็นไปตามปณิธานว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๒ ที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในปณิธานนี้ โดยไม่มีการจำแนกความแตกต่างในเรื่องใด ๆ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง

หรือความคิดเห็นอื่น ถิ่นกำเนิดเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจ สถานะกำเนิดหรือสถานะอื่นใดก็ตาม จะกระทำมิได้”

นอกจากนี้ ยังได้จำแนกความแตกต่างโดยอาศัยพื้นฐานแห่งสถานะทางการเมืองหรือเขตอำนาจรัฐ หรือสถานะระหว่างประเทศของรัฐหรือดินแดนซึ่งบุคคลนั้นสังกัด จะกระทำมิได้ ไม่ว่าดินแดนนั้นจะเป็นเอกราช อยู่ภายใต้ความพิทักษ์ มิได้ปกครองตนเอง หรืออยู่ภายใต้การจำกัดอำนาจอธิปไตยอื่นใดก็ตาม หรือตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง (พลเมือง) และสิทธิทางการเมือง ในส่วนที่ ๒ ข้อ ๒ ที่บัญญัติว่า “รัฐภาคีแห่งกติกานี้จะต้องเคารพและให้ความเชื่อมั่นแก่ประชาชนของตนไม่ว่าที่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยหรืออยู่ภายใต้อำนาจแห่งรัฐในสิทธิที่พึงได้รับรองไว้ในกติกานี้โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ ไม่ว่าเกี่ยวกับเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือความคิดเห็นอื่น ถิ่นกำเนิดเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจ สถานะกำเนิดหรือสถานะอื่นใดก็ตาม” อันเป็นบทบัญญัติที่รัฐหรือประเทศต้องให้หลักประกันดังกล่าว และไม่มีข้อยกเว้นที่จะหลีกเลี่ยงให้รัฐหรือการใช้อำนาจรัฐไปในทางเลือกปฏิบัติได้ จึงมีความหมายว่า “การเลือกปฏิบัติ” ดังกล่าวกับความเสมอกันในกฎหมายและการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ก็คือการออกกฎหมายที่ดี การใช้อำนาจรัฐที่ดี หากจำแนกการปฏิบัติคือ ความแตกต่างเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนาการศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นแล้ว ถือได้ว่าบุคคลย่อมไม่เสมอกันและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างไม่เท่าเทียมกันอันเป็นหลักการในการพิเคราะห์ว่ากฎหมายหรือการปฏิบัติต่อประชาชนของรัฐหรือในรัฐนั้น เป็นการเลือกปฏิบัติหรือทำให้เกิดความไม่เสมอกันและได้รับความคุ้มครองไม่เท่าเทียมกันหรือไม่ อันเป็นหลักหนึ่งของหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ที่มีอยู่ในคำปรารภหรืออารัมภบทของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติระบุไว้โดยมีความหมายต่อมาว่า แม้รัฐธรรมนูญเองก็ไม่อาจมีบทบัญญัติใดที่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีผลต่อมาว่าทำให้เกิดความเสมอกันและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกันและผลสุดท้ายก็คือผิดหลักนิติธรรม การปกครองเช่นนั้นย่อมไม่ใช่อารยชนหรืออารยประเทศ แต่ย้อนกลับไปสู่ความเป็นอนารยประเทศหรือปกครองด้วยความป่าเถื่อนหรืออนาธิปไตย (Anarchy)

หลักการไม่เลือกปฏิบัติเป็นหลักการอย่างหนึ่งทำให้บุคคลเสมอกันตามกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ก็เช่นเดียวกับหลักการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อพิพาท โดยเปิดเผยเป็นธรรมจากศาลที่เป็นอิสระและเป็นกลางที่เป็นหลักการอย่างหนึ่งที่จะทำให้บุคคลเสมอกัน และได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากศาลหรือจากกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรมหรือเป็นจริงหลักการแรกเป็นหลักการตามกฎหมายหรือนามธรรม หลักการหลังเป็นหลักการที่จะให้กลับหลักการแรก มีสภาพบังคับหรือเกิดผลในทางปฏิบัติ จึงเป็นหลักการที่ต้องมีอยู่ควบคู่กันเสมอของการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสี่ ที่ว่า “มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม” และการบัญญัติถ้อยคำลงไปในวรรคสามที่ว่า “การเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล...” การบัญญัติถ้อยคำว่า “...โดยไม่เป็นธรรม” ลงไปก็เพื่อสร้างเป็นข้อยกเว้น ในวรรคสี่ดังกล่าวทำให้บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ เป็นเพียงบทบัญญัติที่รับรองจะออกกฎหมายหรือปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่ชอบธรรม หรือหลักการไม่เลือกปฏิบัติที่มีข้อยกเว้นให้รัฐ อ่างไม่ยอมปฏิบัติตามได้ หากใช้หลักประกันเด็ดขาดที่รัฐจะพึงมีให้แก่ประชาชนตามปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง (พลเมือง) และสิทธิทางการเมือง ที่จะยอมให้มีการยกเว้น โดยบทบัญญัติตามกติการะหว่างประเทศดังกล่าวเพราะกรณีฉุกเฉินสาธารณะ ที่คุกคามต่อความปลอดภัยของประเทศ และจะยกเว้นได้เพียงเท่าที่จำเป็นตามสถานการณ์ โดยไม่ขัดแย้ง ต่อพันธกรณีอื่นตามกฎหมายระหว่างประเทศและในที่สุดก็ต้องไม่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติบางประการ อยู่ดี

การที่รัฐธรรมนูญกำหนดว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันนั้นจึงไม่ได้หมายความว่าทุกคนในประเทศนี้จะถูกปฏิบัติในทางกฎหมายเหมือนกันหมด แท้จริงแล้วรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ นี้กล่าวถึง “หลักความเสมอภาค” ในความหมายที่มีได้บังคับให้องค์กรต่าง ๆ ของรัฐต้องปฏิบัติต่อบุคคลทุกคนอย่างเดียวกัน ตรงกันข้ามกลับบังคับให้ต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญ แตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคน เฉพาะแต่บุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญเท่านั้นที่องค์กรต่าง ๆ ของรัฐจะต้องปฏิบัติต่อเขาเหล่านั้นอย่างเดียวกัน ในทางปฏิบัติก็มีการแบ่งแยกบุคคลออกเป็นประเภท ๆ เช่น เด็ก ข้าราชการ ฯลฯ แล้วปฏิบัติต่อคนที่อยู่ในประเภทเดียวกันอย่างเดียวกัน และปฏิบัติต่อบุคคลต่างประเภทแตกต่างกันออกไป

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ หมวด ๑๐ ส่วนที่ ๓ ว่าด้วย “ศาลยุติธรรม” ซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการแสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญ ได้รับรองให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา... แต่มิได้บัญญัติให้การรับรองสิทธิของกลุ่มความในการที่จะได้รับการพิจารณาในศาลยุติธรรมครบทั้งสามชั้น โดยบัญญัติว่า “เว้นแต่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” หมายความว่า กฎหมายอาจกำหนดให้แต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาคดีเป็นกรณีพิเศษ และหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลใดศาลหนึ่งก็ได้ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ให้ผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านราคาขายได้เพียงครั้งเดียวและวรรคสี่ที่บัญญัติให้คำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นที่สุด นั้น ศาลเป็นผู้พิจารณาพิพากษาหรือชี้ขาดข้อพิพาทจึงไม่มีข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ได้

วิเคราะห์แล้ว จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง และวรรคสี่ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๔๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น

ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคำร้องได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้หรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีหลักการเช่นเดียวกับบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงวินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔
และมาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป โดยมาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับระบอบ
การปกครองของประเทศไทย ว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาตรา ๔
เป็นบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ และความเสมอภาค
ของบุคคล และมาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติที่รับรองสถานะความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ
ที่อยู่ในลำดับเหนือกว่ากฎหมายอื่นทั้งปวง หากบทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗
มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา ๒๖
เป็นบทบัญญัติการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและ
เสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ
ชนชาวไทย ไม่ว่ารัฐธรรมนูญนี้จะรับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ
ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และ
หน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง
มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในการใช้สิทธิทางศาลหรือยกเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้
กรณีถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ รวมทั้งมีสิทธิได้รับ
การส่งเสริม สนับสนุน และการช่วยเหลือต่าง ๆ ในการใช้สิทธิเพื่อปกป้องสิทธิและเสรีภาพมิให้มี
การล่วงละเมิด และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติรับรองความเสมอภาคที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและ
เสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการว่าบุคคลย่อมเสมอกันตามกฎหมายอย่างเท่าเทียม
ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นชายหรือหญิงต่างเท่าเทียมกันทั้งสิ้น และการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
แก่บุคคลนั้นกระทำได้

ที่จำเลยโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ
วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๗ นั้น ในเรื่องนี้

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕๒ - ๕๓/๒๕๔๗ ไว้แล้วว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นบททั่วไปที่บัญญัติว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ หากขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นจะใช้บังคับมิได้ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง โดยเฉพาะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ เป็นหลักการทั่วไปที่หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ของรัฐ จะต้องถือปฏิบัติ ดังนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๗ จึงมิใช่บทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่บุคคล จะอ้างว่า มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่วินิจฉัยตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าว

กรณีตามคำร้องจำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพราะบทบัญญัติแห่งมาตราดังกล่าว ออกมาเพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปโดยรวดเร็วเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา (ประชาชนหมูน้อย) ฯลฯ เท่านั้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเปิดโอกาสให้จำเลยมีสิทธิคัดค้านราคาในการขายทอดตลาดได้เพียงครั้งเดียวนั้น เห็นว่ามาตรา ๓๐๕ ทวิ ที่เจ้าพนักงานบังคับคดีใช้บังคับแก่คดี ไม่มีข้อความส่วนใดบัญญัติถึงการให้สิทธิคัดค้านราคาได้เพียงครั้งเดียวดังที่จำเลยกล่าวอ้างในคำร้อง หากแต่บทบัญญัติของกฎหมายนี้ ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีให้มีประสิทธิภาพ ให้มีความคล่องตัว เพื่อให้การขายทอดตลาดเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย กฎหมายดังกล่าวจึงกำหนดว่า เมื่อปรากฏว่ามีผู้คัดค้านว่าราคาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม่ขายมีจำนวนต่ำเกินสมควร ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินไป เพื่อให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่คัดค้านหรือไม่ก็ตาม หาผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อในราคาที่บุคคลดังกล่าวต้องการมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป ฯลฯ เห็นได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดมีโอกาสดูแลรักษาสิทธิของตนในการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามรายการที่ประกาศขายถึงสองครั้ง โดยเฉพาะการขายครั้งแรกให้มีสิทธิคัดค้านราคาที่จะเคาะไม่ขายว่ามีราคาต่ำเกินสมควร ซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องเลื่อนการขายออกไปเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมีโอกาสดูแลรักษาสิทธิของตนได้ ด้วยการหาผู้ซื้อที่จะเสนอราคาที่ต้องการในการขายทอดตลาดที่เลื่อน

ไปอีกครึ่งหนึ่ง รวมแล้วเป็นกรณีที่มีโอกาสดูแลรักษาสิทธิของตนได้ถึงสองครั้ง เป็นบทบัญญัติที่เหมาะสม และพอสมควรแก่การใช้สิทธิตามกฎหมายแล้ว

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ เป็นบทกฎหมายที่ใช้บังคับกับการบังคับคดีขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นการทั่วไปกับเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี อย่างเท่าเทียมกันและให้ความคุ้มครองสิทธิอย่างเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของจำเลยยังคงมีอยู่ ไม่ได้ถูกระทบกระเทือนจากการใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมาย ตลอดจนการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐแต่อย่างใด ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐

ประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่จัดโครงสร้างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามลำดับชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา มิใช่เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความที่จะต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้น เพราะการใช้สิทธิของคู่ความในการดำเนินคดีในศาลจะมีมากน้อยเพียงใดต้องเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และกฎหมายอาจบัญญัติให้ศาลแต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเป็นกรณีพิเศษ และหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลนั้นหรือในศาลชั้นใดของศาลยุติธรรมก็ได้ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีความของศาลฎีกา ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามคำร้อง

จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสอง ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการฟ้องเพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ราคาต่ำเกินสมควร ตามมาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่ง อันเกิดจากการคบคิดฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู่ราคา หรือความไม่สุจริต หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการปฏิบัติหน้าที่ และเมื่อศาลได้สวนแล้ว

ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องหรือแก้ไขหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ โดยให้เสร็จภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับคำร้อง และมาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสี่ บัญญัติให้คำสั่งศาลตามวรรคสองเป็นที่สุดนั้น เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๐๕ ทวิ ได้ให้สิทธิแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ปกป้องทรัพย์สินในการขายทอดตลาดที่ดินมีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควรแก่กรณีแล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๑๕

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ